

jen jako na odchod ze života, ale také jako „vstup do smrti“. Tento nový a podnětný přístup, založený na rozboru sebevraždy, jak ji zakouší jako svou vizi smrti lidské duše, je v rozporu s oficiálními názory na tento problém a vede k vyhraněné konfrontaci medicínského a ryze analytického postoje.

V první části knihy, nazvané „Sebevražda a analýza“, se autor zamýšlí nad základním myšlenkovým modelem, jímž se při zkoumání sebevraždy řídí sociologie, právo, teologie a medicína, a vymezuje specifické stanovisko analýzy. Přesvědčivě ukazuje, jak nesmírně důležité je psychické prožívání smrti v životě každého člověka, zejména z hlediska jeho schopnosti sebeproměny: čím intenzivnější je tento zážitek, tím hlubší je proměna osobnosti. V tomto smyslu je sklon k sebevraždě výrazem naléhavé potřeby sebeproměny. Sebevražda sama je důsledkem toho, že člověk promeškal své předešlé životní („smrtné“) krize.

Ve druhé části s názvem „Analýza a její úkol“ se James Hillman jako zakladatel „archetypové psychologie“ věnuje rozboru výchovou i kulturou předávaných a přejímaných pravzorů podmiňujících psychoterapeutickou praxi, vypořádává se kriticky s uplatňováním patologie v analýze a objasňuje, čím se diagnóza v medicíně liší od diagnózy v psychologii.

Brilantní studie o vzájemné provázanosti života a smrti je určena nejen odborníkům z oblasti psychologie, psychiatrie, sociologie, filozofie a teologie, ale i zájemcům o psychologickou tematiku z řad vzdělané laické veřejnosti.

Bohumil Tesařík

Slávka Fraňková:
Výživa a psychické zdraví
Praha, ISV, 1996, 271 s.

Přednášky na filozofické fakultě Univerzity Karlovy, z nichž kniha vznikla, měly realistický název „Základy psychologie výživy“.

Titul se musel zdát nakladateli příliš „přízemní“, a byl proto nahrazen titulem svůdnějším.

„Svůdnějším“ z toho důvodu, že specialitou autorky je vliv výživy na chování potkanů. Byla to specialita v Česku ne zrovna neznámá, jak je dokumentováno v předmluvě poukazem na výzkumy psychologů, jako byl Josef Lát v Praze, a práce plzeňského univerzitního pracoviště, které vedl J. Mysliveček. Práce Myslivečkovy skupiny vycházely anglicky v českých lékařských, fyziologických a psychobiologických časopisech. Rovněž Látovy práce vycházely v zahraničí, což platí také pro celou řadu studií Slávky Fraňkové.

V přehledu metodiky jsou detailně popsány metody používané u laboratorních zvířat. Metodám používaným ve výzkumu nutričních vlivů na člověka jsou věnovány pouze dva krátké odstavce. Pozornost je věnována výhodám a problémům animálního modelu a zvláště ní kapitola pojednává o etologii jako vědě o biologických základech živočišného chování.

Úvodní specifické téma je regulace příjmu potravy, následované psychogenním omezením příjmu potravy (anorexií) a jejím protikladem, přejídáním, které vede k otylosti. To je již problematika velmi lidská.

Vlivu živin na chování je věnováno pět ústředních kapitol. Jde o živiny základní (sacharidy, bílkoviny, aminokyseliny a tuky), vitaminy (od A do E), minerální látky (mikroelementy a makroelementy), doplňky diety (včetně hub) a zvláště důležitou proteinoenergetickou podvýživu (malnutrici) u člověka, včetně jejích kulturních a sociálních důsledků.

Prostor věnovaný jednotlivým výzkumům není vždy optimálně vyvážen. Například rozsáhlé experimentální studii lidského hladovění je věnován jediný odstavec, zatímco studie nesrovnatelně užšího problému, jakým je deficit vitamínu B (thiaminu), prováděná v téže americké laboratoři, je popsána detailně.

Závěrečné dvě kapitoly obecnějšího rázu pojednávají o výživě v průběhu ontogeneze a evoluce člověka.

Text užitečně doplňuje český a anglický terminologický slovníček. Uvedená literatura je nejen rozsáhlá, ale i světová. Nelze končit bez gratulací ke knize i autorce samé a české psychologii vůbec. Je to práce v české literatuře jedinečná.

Josef Brožek

Recenzované tituly domácí provenience i další psychologickou literaturu zakoupíte v novém knihkupectví nakladatelství Portál
Jindřišská 30
Praha 1
tel.: 02/24 21 34 15
po - pá od 10 do 18 hodin